

Öka din kunskap generellt om bedrägerier mot äldre

Välkommen till SeniorNet Lidingö

föreläsning

”Bedrägerier mot äldre”

Hur och var sker brotten?

- Brott som sker på allmän plats
- Brott som sker vid eller i bostaden
- Brott där gärningspersoner påstår att de kommer från ett företag (via telefon eller e-post)

Ålderns betydelse

- Medelåldern för utsatta äldre är 82 år.
- Äldre är sociala och hjälpsamma.
- Äldre är mest aktiva under dagtid.
- Äldre har ibland/ofta sviktande fysik.

Gärningspersoners tillvägagångssätt

- Hembesök
- Kontakt på allmän plats
- Telefonsamtal
- Skimming
- Vaccinbedrägeri
- Samla personuppgifter och kontouppgifter

Bedragare som utger sig för att vara från banken
har lurat ett stort antal äldre i Västsverige.

Tillvägagångssättet har sett likadant ut varje gång: Efter att ha **hittat sina offer på internet** ringer bedragarna upp och utger sig för att vara från banken.

De säger att det är fel på personens kontokort och att det därför måste bytas ut.

– De erbjuder därefter **hembesök** för att hjälpa till med att byta ut kontokortet.

1. Banken ringer **ALDRIG** upp dig i ett sådant ärende. Släng på luren!
2. Är du osäker, ta namn och ring sedan upp banken och kolla riktigheten.

Brott mot äldre och personer med funktionsnedsättning

Äldre personer och personer med nedsatt funktionsförmåga kan drabbas av brott på grund av att de kan ha svårt att försvara sig.

Ofta handlar det om att någon stjäl pengar eller värdesaker genom att lura sig in i deras hem på ett bedrägligt sätt.

Exempel: Hantverkare, Hemtjänst, Polisen

Med funktionsnedsatta menas personer som kan antas ha en nedsatt motståndskraft på grund av hög ålder eller ett fysiskt eller psykiskt handikapp.

Släpp inte in någon. Begär alltid legitimation

Brott kan ske i den utsattas hem

Brott mot äldre och funktionsnedsatta kan till exempel ske i den utsattas hem, genom att en eller flera okända personer ringer på dörren och hittar på anledningar att få komma in i bostaden. Syftet är att stjäla, oftast pengar eller smycken.

Några exempel på hur bedragare har lurat sig in i bostaden

- Bedragare låtsas vilja sälja en tjänst eller en vara.
- Bedragare låtsas att de vill lämna ett meddelande till någon av dina grannar som inte är hemma.
- Bedragare utger sig för att komma från hemvården, sjukvården, polisen eller någon annan myndighet.
- Bedragare utger sig för att vara hantverkare eller fastighetsskötare som ska kontrollera något i bostaden.

Brott kan ske utomhus

Det händer också att bedragare följer efter äldre personer när de har besökt till exempel en bankomat och lurar av dem kort och pinkod.

Fickstölder är inte heller ovanliga och förekommer ofta på platser där det är mycket folk, till exempel i kollektivtrafiken eller i butiker.

Väskryckningar är ovanliga. När de sker är det oftast i farten. Tjuven springer till exempel förbi eller åker moped eller cykel.

Bedrägeri kan förekomma

Ett exempel är att någon ringer och utger sig för att vara från en bank eller ett kreditinstitut för att få tillgång till kortnummer och koder.

Riktiga banker och kreditinstitut ringer aldrig sina kunder och frågar om koder och kontonummer.

Lämna aldrig ut sådan information i telefon!

Det har också inträffat att bedragare ringt och utgett sig för att vara avlägsna släktingar eller bekanta som behöver låna pengar (även via e-post). *Kapat e-post-konto?*

Skimming

Har det skett ett uttag eller ett köp med ditt kort som du inte känns vid, trots att du har kortet kvar? Då kan du ha råkat ut för skimming – att ditt kort "blivit skimmat".

Vad är skimming ?

Vid skimming kopieras informationen på ditt kort över till ett annat kort.

Trådlös skimming innebär att bedragaren trådlöst skimmar dina kontaktlösa bankkort med hjälp av en helt vanlig mobiltelefon eller enkel NFC-läsare. ... **SkimSafe®**-kortet skyddar dig dock mot trådlös skimming. Så fort du placerat ett **SkimSafe®**-kort i plånboken är det omöjligt att trådlöst skimma dina kortuppgifter.

Polisen varnar för vaccinbedrägerier

Polisen varnar för att bedragare kan komma att försöka sko sig inför att vaccineringen av covid-19 drar i gång. Till exempel genom att försöka ta betalt för vaccinering.

– Det är gratis att vaccinera sig mot covid-19, så alla försök till kommunikation där du ska betala in någonting är ett bedrägeri.

Tidigare under pandemin har bedragare bland annat försökt att ta betalt för smittspårning, eller i telefonsamtal sagt åt personer att legitimera sig med bank-id för att de ska få information om sitt hälsotillstånd.

Vaccineringen öppnar upp för nya bedrägeriförsök.

– Vi bedömer att det är som absolut känsligast just nu, innan det finns etablerade hemsidor där man normalt sett ska söka sin information. Det ger öppningar och möjligheter för bedragare att ge sig ut och börja fiska på nätet på olika sätt.

Polisen varnar för vaccinbedrägerier

Exempel:

- Man ringer och vill boka tid för vaccination - och ber om bankid verifikation.
- Man ringer och påstår att den uppringde blivit spårad som troligt smittad. Man anger ett datum för hembesök då man kommer på saneringsbesök iförda skyddskläder. Bankid verifikation behövs för att kunna skicka över skyddskläder till den uppringde.
- Man ringer och påstår att man företräder 1177 vårdguiden - och ber om bankid.

Vem begår brott mot äldre och personer med funktionsnedsättning?

Brott mot äldre personer kan bland annat begås av organiserade ligor som kan resa runt i ett län under en kort period för att sedan försvinna.

Genom phishing vill man åt uppgifter i brottsligt syfte

Phishing är när man på olika sätt "fiskar" efter dina uppgifter på internet i brottsligt syfte.

Det kan exempelvis vara när e-post skickats till bankkunder där mottagaren uppmanas att klicka på en länk och ange sina personliga koder.

Bedragarnas syfte är att få mottagaren att skicka pengar, besöka en hemsida, köpa något eller skicka person- och kontouppgifter.

Just nu förekommer SMS som ser ut att komma från PostNord. Klicka INTE på några länkar.

Webblänken är falsk

Vid den här typen av brott är det vanligt att länken ser bekant ut, med skillnaden att en extra bokstav eller siffra lagts till i webbadressen. Den falska länken går till en sida som är identisk med den ursprungliga.

Man tror att man är på den rätta webbadressen, men är helt i händerna på bedragare. Då man känner igen sig känner man sig trygg och är inte observant på samma sätt som vid till exempel okända länkar.

Ett exempel på detta är om du uppmanas kontakta polisen genom att klicka på länken *www.polisens.se*. Skillnaden finns där i form av ett s, men är knappt synbar.

Varning från lokalpolisen på Lidingö

Svenska stöldskyddsforeningen (SSF) går ut och varnar för telefonförsäljare som uppger sig att ringa från dem. SSF använder sig inte av telefonförsäljning och säljer inga trygghetspaket. För att minska risken för att bli lurad och undvika att betala något du ångrar så tänk på detta:

- Lägg på luren om du känner dig påtvingad något du inte vill ha.
- På exempelvis [hitta.se](https://www.hitta.se) finns ofta kommentarer om nummer som utnyttjas för den här typen av verksamhet
- Signera inte ett avtal direkt utan läs noga igenom det så du ser vem som skickat det och vad som gäller. Du har alltid ångerrätt om 14 dagar vid distansköp, om du inte vill ha produkten du känt dig tvingad att beställa.
- Bestrid en eventuell faktura, om du inte har beställt varan eller tjänsten.
- Kontakta din lokala konsumentvägledare i kommunen om du behöver hjälp.

Du kan läsa mer om detta på deras hemsida

<https://www.stoldskyddsforeningen.se/varning-for-telefonforsaljare-som-utger-sig-komma-fran-ssf-stoldskyddsforeningen/>

En sista påminnelse!

*Det allra bästa skyddet är **din egen kunskap och vaksamhet!***

- Skydda din kod i affärer och vid bankomat!
- Var försiktig och uppmärksam på länkar i din e-post!
- Köp helst inte något över ett telefonsamtal!
- Var uppmärksam när du surfar!
- Var försiktig med sånt som är "*för bra för att vara sant*"!

...och klicka aldrig på sådana här "erbjudanden"!

Varning för falska poliser och andra bedragare.

Den senaste tiden har äldre personer utsatts för bedrägerier av falska poliser. Det kan ske via telefon eller hembesök.

Det kan gå till på olika sätt. Till exempel att någon ringer upp och säger sig arbeta för Polismyndigheten, och behöver tillgång till ditt bankkort, pin-kod och värdesaker. En stund senare kommer någon för att hämta sakerna. Men bedragarna kan också ange andra orsaker till att vilja komma in i din bostad.

Så skyddar du dig:

Lägg på luren om någon ringer och du blir osäker. Det gäller oavsett om personen utger sig för att vara en nära släkting, från banken, ett företag eller en myndighet som t.ex. polisen.

Kontrollera personen som ringer, skickar mejl eller ringer på dörren. Om personen säger sig vara polis kontakta 114 14 för att komma till växeln och där be att få ta reda på om det är en polis. Är det personal från någon annan myndighet eller företag ringer du deras växel. Be dem kontrollringa personens mobiltelefon för att bekräfta att det är rätt person som besöker dig.

Ring en anhörig eller bekant, sök stöd.

Släpp aldrig in en obekant person i ditt hem. Stäng dörren om du känner oro. Polisen åker aldrig hem till någon för att hämta bank- och/eller kreditkort eller andra värdesaker. Om någon kontaktar dig med ett sådant ärende är det en bedragare.

Lämna aldrig över legitimation, bankkort eller din kod till någon annan person.

Vid pågående brott ring 112. Om brottet inte är pågående ska du ringa 114 14.

**Om du utsätts för brott
ring 112**

Februari 2020

Läs mer på polisen.se / Utsatt för brott / Skydda dig mot brott

Vart ska jag vända mig om jag behöver hjälp?

Polisen

Ring 112 om det är akut.

Besök en polisstation eller ring 114 14 om situationen inte är akut. Där kan du göra en polisanmälan, tipsa polisen eller rådgöra vad du ska göra om du misstänker att du råkat ut för ett bedrägeri.

Brottsofferjouren

Ring 0200-21 20 19 som förmedlar till din närmaste brottsofferjour.

Socialtjänsten

Socialtjänsten i din kommun har ett stort ansvar att hjälpa personer som blivit utsatta för brott och deras anhöriga.

Vårdcentralen

Ring din närmaste vårdcentral.

Spärra

Hur man gör för att spärra bankböcker, kontokort med mera varierar mellan olika banker.

Ring din bank eller Polisen på nummer 114 14 för information.

Länkar med mer information

Samtal med människor som drabbats av bedrägerier och råd från polisen

<https://urplay.se/program/218895-ur-samtiden-forsok-inte-lura-mig-telefonbedragerier>

ABF - Äldres trygghet i den digitala världen

<https://www.youtube.com/watch?v=7PLko1aNuOw>

Polisen – Bedrägerier – Skydda dig

<https://polisen.se/utsatt-for-brott/skydda-dig-mot-brott/bedrageri/>

JAHAPP.. AMELIA ADAMO HAR TILLSÄTT
EN ENSAMHETSKOMMISSION. MAN FÅR
LITE VIBBAR AV DRWELLS 1984 ELLER
NÅN DYSTOPISK SCIENCE FICTION-FILM.

"ÖPPNA, ERNA.. DET
ÄR FRÅN KOMMISSIONEN!"

"ALDRIG I LIVET! GÅ HEM
MED ER!"

"MEN VI HAR FÅTT INDIKA-
TIONER PÅ ATT DU ÄR
ENSAM, ERNA."

"JAG? NÄ, NÄ.. DET RINGER
TREVLIKA GRABBAR VARJE DAG
OCH VILL PRATA OM KODEN
TILL MITT BANK-ID."

→ SvD.se

Se fler
teckningar

Samtliga teck-
ningar finns
samlade på
[SvD.se/berglinas](https://svd.se/berglinas)

Tack för att du lyssnade!

FRÅGOR?

Egna erfarenheter?